

VIVA VOCE: THE TEXTS

Catullus 3

Lugete, o Veneres Cupidinesque,
et quantum est hominum venustiorum!
Passer mortuus est meae puellae,
passer, deliciae meae puellae,
quem plus illa oculis suis amabat.
Nam mellitus erat, suamque norat
ipsam tam bene quam puella matrem,
nec sese a gremio illius movebat,
sed circumsiliens modo huc modo illuc

ad solam dominam usque pipiabat.
qui nunc it per iter tenebricosum
illud, unde negant redire quemquam.
At vobis male sit, malae tenebrae
Orci, quae omnia bella devoratis!
Nam bellum mihi passerem abstulistis.
O factum male, o miselle passer!
tua nunc opera meae puellae
flendo turgiduli rubent ocelli!

Catullus 8

Miser Catulle, desinas ineptire,
et quod vides perisse perditum ducas.
Fulsere quondam candidi tibi soles,
cum ventitabas quo puella ducebat,
amata nobis quantum amabitur nulla.
Ibi illa multa tum jocosae fiebant,
quae tu volebas nec puella nolebat.
Fulsere vere candidi tibi soles.
Nunc jam illa non vult: tu quoque, impotens, noli
nec quae fugit sectare, nec miser vive,

sed obstinata mente perfer, obdura.
Vale, puella, jam Catullus obdurat:
nec te requiret nec rogabit invitam.
At tu dolebis cum rogaberis nulla.
Scelestae, vae te! quae tibi manet vita?
quis nunc te adibit? cui videberis bella?
quem nunc amabis? cujus esse diceris?
quem basiabis? cui labella mordebis?
At tu, Catulle, destinatus obdura!

Catullus 29

Quis hoc potest videre, quis potest pati,
nisi impudicus et vorax et aleo,
Mamurram habere quod comata Gallia
habebat ante et ultima Britannia?
Cinaede Romule, hoc videbis et ferēs?
Et ille nunc superbus et superfluens
perambulabit omnium cubilia,
ut albulus columbus aut Adoneus?
Cinaede Romule, hoc videbis et ferēs?
Es impudicus et vorax et aleo.
Eone nomine, imperator unice,
fuisti in ultima occidentis insula,

ut ista nostra diffututa mentula
ducenties comesset aut trecenties?
Quid est? Alit sinistra liberalitas.
Parum expatrat an parum elluatus est?
Paterna prima lancinata sunt bona,
secunda praeda Pontica, inde tertia
Hibera, quam scit amnis aurifer Tagus;
nunc Galliae timetur et Britanniae.
Quid hunc, malum, fovetis? aut quid hic potest
nisi uncta devorare patrimonia?
Eone nomine, urbis o potissimi
socer generique, perdidistis omnia?

Catullus 63, vv. 12–26

"Agite ite ad alta, Gallae, Cybeles nemora simul,
simul ite, Dindymenae dominae vaga pecora,
aliena quae petentes velut exsules loca
sectam meam exsecutae duce me mihi comites
rapidum salum tulistis truculentaque pelagi,
et corpus evirastis Veneris nimio odio;
hilarate erae citatis erroribus animum.
Mora tarda mente cedat: simul ite, sequimini

Phrygiam ad domum Cybeles, Phrygia ad nemora deae,
ubi cymbalum sonat vox, ubi tympana reboant,
tibicen ubi canit Phryx curvo grave calamo,
ubi capita Maenades vi jaciunt hederigeras,
ubi sacra sancta acutis ululatus agitant,
ubi sive illa divae volitare vaga cohors;
quo nos decet citatis celerare tripudiis."

Virgil, Eclogue 1, vv. 1–25

M. Tityre, tu patulae recubans sub tegmine fagi
silvestrem tenui Musam meditaris avena;
nos patriae fines et dulcia linquimus arva,
nos patriam fugimus; tu, Tityre, lentus in umbra
formosam resonare doces Amaryllida silvas.
T. O Meliboee, deus nobis haec otia fecit.
Namque erit ille mihi semper deus: illius aram
saepe tener nostris ab ovilibus imbuet agnus.
Ille meas errare boves, ut cernis, et ipsum
ludere quae vellem calamo permisit agresti.
M. Non equidem invidio, miror magis: undique totis
usque adeo turbatur agris. En ipse capellas
protinus aeger ago; hanc etiam vix, Tityre, duco.

Hic inter densas corylos modo namque gemellos,
spem gregis, a!, silice in nuda conixa reliquit.
Saepe malum hoc nobis, si mens non laeva fuisset,
de caelo tactas memini praedicere quercus.
Sed tamen iste deus qui sit, da, Tityre, nobis.
T. Urbem quam dicunt Romam, Meliboee, putavi
stultus ego huic nostrae similem, quo saepe solemus
pastores ovium teneros depellere fetus.
Sic canibus catulos similes, sic matribus haedos
noram, sic parvis componere magna solebam.
Verum haec tantum alias inter caput extulit urbes
quantum lenta solent inter viburna cupressi.

Virgil, Aeneid 4, vv. 9–29

Anna soror, quae me suspensam insomnia terrent!
Quis novus hic nostris successit sedibus hospes!
quem sese ore ferens! quam forti pectore et armis!
Credo equidem, nec vana fides, genus esse deorum.
Degeneres animos timor arguit. Heu, quibus ille
jactatus fatis! quae bella exhausta canebat!
Si mihi non animo fixum immotumque sederet
ne cui me vinclo vellem sociare jugali
postquam primus amor deceptam morte fefellit,
si non pertaesum thalami taedaeque fuisset,
huic uni forsitan potui succumbere culpae.

Anna, fatebor enim, miseri post fata Sychaei
conjugis, et sparsos fraterna caede Penates,
solus hic inflexit sensus animumque labantem
impulit: agnosco veteris vestigia flammae.
Sed mihi vel tellus optem prius ima dehiscat,
vel Pater omnipotens adigat me fulmine ad umbras,
pallentes umbras Erebi, noctemque profundam,
ante, Pudor, quam te violo aut tua jura resolvo.
Ille meos primus qui me sibi junxit amores
abstulit: ille habeat secum servetque sepulcro.

Horace, Ode 1.25

Parcius junctas quatiunt fenestras
jactibus crebris juvenes protervi,
nec tibi somnos adimunt, amatque
janua limen,

cum tibi flagrans amor et libido
quae solet matres furiare equorum
saeviet circa jecur ulcerosum,
non sine questu

quae prius multum facilis movebat
cardines. Audis minus et minus jam:
"Me tuo longas pereunte noctes,
Lydia, dormis?"

laeta quod pubes hedera virenti
gaudeat pulla magis atque myrto,
aridas frondes hiemis sodali
dedicet Euro.

Invicem moechos anus arrogantes
flebis in solo levis angiportu
Thracio bacchante magis sub inter-
lunia vento,

Horace, Ode 1.38

Persicos odi, puer, apparatus:
displicent nexae philyra coronae;
mitte sectari rosa quo locorum
sera moretur.

Simplici myrto nihil allabores
sedulus curo: neque te ministrum
dedecet myrtus neque me sub arta
vite bibentem.

Horace, Ode 2.14

Eheu fugaces, Postume, Postume,
labuntur anni, nec pietas moram
rugis et instanti senectae
afferet indomitaeque morti,

Frustra cruento Marte carebimus
fractisque rauci fluctibus Hadriae,
frustra per autumnos nocentem
corporibus metuemus Austrum:

Absumet heres Caecuba dignior
servata centum clavibus, et mero
tinguet pavimentum superbo,
pontificum potiore cenis.

non si trecenis, quotquot eunt dies,
amice, places illacrimabilem
Plutona tauris, qui ter amplum
Geryonen Tityonque tristi

visendus ater flumine languido
Cocytos errans, et Danaï genus
infame, damnatusque longi
Sisyphus Aeolides laboris.

compescit unda, scilicet omnibus,
quicumque terrae munere vescimur,
enaviganda, sive reges
sive inopes erimus coloni.

Linquenda tellus et domus et placens
uxor, neque harum quas colis arborum
te praeter invisas cupressos
ulla brevem dominum sequetur.

Horace, Ode 3.9

Donec gratus eram tibi,
nec quisquam potior bracchia candidae
cervici juvenis dabat,
Persarum vigui rege beatior.

Me torret face mutua
Thurini Calais filius Ornyti,
pro quo bis patiar mori,
si parcent puero fata superstiti.

Donec non alia magis
arsisti, neque erat Lydia post Chloen,
multi Lydia nominis
Romana vigui clarior Ilia.

Quid si prisca redit Venus,
diductosque jugo cogit aeneo?
si flava excutitur Chloe,
rejectaeque patet janua Lydiae?

Me nunc Thressa Chloe regit,
dulces docta modos et citharae sciens,
pro qua non metuam mori,
si parcent animae fata superstiti.

Quamquam sidere pulchrior
ille est, tu levior cortice et improbo
iracundior Hadria,
tecum vivere amem, tecum obeam libens.

Horace, Ode 3.30

Exegi monumentum aere perennius
regalique situ pyramidum altius,
quod non imber edax, non aquilo impotens
possit diruere aut innumerabilis

annorum series et fuga temporum.
Non omnis moriar, multaque pars mei
vitabit Libitinam: usque ego postera
crescam laude recens, dum Capitolium

scandet cum tacita virgine pontifex:
Dicar, qua violens obstrepat Aufidus
et qua pauper aquae Daunus agrestium
regnabit populorum, ex humili potens

princeps Aeolium carmen ad Italos
deduxisse modos. Sume superbiam
quaesitam meritis, et mihi Delphica
lauro cinge volens, Melpomene, comam.

Horace, Epode 2, vv.1–36

Beatus ille qui procul negotiis,
ut prisca gens mortalium,
paterna rura bobus exercet suis
solutus omni fenore:
neque excitatur classico miles truci
neque horret iratum mare,
forumque vitat et superba civium
potentiorum limina.
Ergo aut adulta vitium propagine
altas maritat populos,
aut in reducta valle mugientium
prospectat errantes greges,
inutilesve falce ramos amputans
feliciores inserit,
aut pressa puris mella condit amphoris,
aut tondet infirmas oves,
vel cum decorum mitibus pomis caput
Autumnus agris extulit,

ut gaudet insitiva decerpens pira
certantem et uvam purpurae,
qua muneretur te, Priape, et te, pater
Silvane, tutor finium.
Libet jacere modo sub antiqua ilice,
modo in tenaci gramine:
labuntur altis interim ripis aquae,
queruntur in silvis aves,
fontesque lymphis obstrepunt manantibus,
somnos quod invitet leves.
At cum tonantis annus hibernus Jovis
imbres nivesque comparat,
aut trudit acris hinc et hinc multa cane
apros in obstantes plagas,
aut amite levi rara tendit retia
turdus edacibus dolos,
avidumque leporem et advenam laqueo gruem
jucunda captat praemia.

Ovid, Tristia 3.4b

Proxima sideribus tellus Erymanthidos Ursae
me tenet, adstricto terra perusta gelu.
Bosporos et Tanais superant Scythiaeque paludes
vixque satis noti nomina pauca loci.
Ulterius nihil est nisi non habitabile frigus:
heu quam vicina est ultima terra mihi!
at longe patria est, longe carissima coniunx,
quicquid et haec nobis post duo dulce fuit.
Sic tamen haec adsunt, ut quae contingere non est
corpore: sunt animo cuncta videnda meo.
ante oculos errant domus Urbsque et forma locorum,
acceduntque suis singula facta locis.
Conjugis ante oculos sicut praesentis imago:
illa meos casus ingravat, illa levat;
ingravat hoc quod abest, levat hoc quod praestat amorem,
impositumque sibi firma tuetur onus.

Vos quoque pectoribus nostris haeretis, amici,
dicere quos cupio nomine quemque suo;
sed timor officium cautus compescit, et ipsos
in nostro poni carmine nolle puto.
Ante volebatis, gratique erat instar honoris
versibus in nostris nomina vestra legi;
quod quoniam est anceps, intra mea pectora quemq
alloquar, et nulli causa timoris ero,
nec meus indicio latitantes versus amicos
protrahet. Occulte, si quis amavit, amet.
Scite tamen, quamvis longa regione remotus
absim, vos animo semper adesse meo,
et qua quisque potest, aliqua mala nostra levate,
fidam projecto neve negate manum –
prospera sic maneat vobis fortuna, nec umquam
contacti simili sorte rogetis idem.

Martial 3.44

Occurrit tibi nemo quod libenter,
quod, quacumque venis, fuga est et ingens
circa te, Ligurine, solitudo,
quid sit, scire cupis? Nimis poeta es.
Hoc valde vitium periculosum est.
Non tigris catulis citata raptis,
non dipsas medio perusta sole,
nec sic scorpios improbus timetur.
Nam tantos, rogo, quis ferat labores?

Et stanti legis et legis sedenti,
currenti legis et legis cacanti.
In thermas fugio: sonas ad aurem.
Piscinam peto: non licet natare.
Ad cenam propero: tenes euntem.
Ad cenam venio: fugas edentem.
Lassus dormio: suscitatus jacentem.
Vis quantum facias mali videre?
Vir justus, probus, innocens timeris.

Martial 5.34

Hanc tibi, Fronto pater, genetrix Flaccilla, puellam
oscula commendo deliciasque meas,
parvola ne nigras horrescat Erotion umbras
oraeque Tartarei prodigiosa canis.
Impletura fuit sextae modo frigora brumae,
vixisset totidem ni minus illa dies.

Inter tam veteres ludat lasciva patronos,
et nomen blaeso garriat ore meum.
Mollia non rigidus caespes tegat ossa, nec illi,
terra, gravis fueris: non fuit illa tibi.

Juvenal 3, vv. 193–211

Nos urbem colimus tenui tibicine fultam
magna parte sui; nam sic labentibus obstat
villicus, et veteris rimae cum textit hiatum,
securos pendente jubet dormire ruina.
Vivendum est illic ubi nulla incendia, nulli
nocte metus. Jam poscit aquam, jam frivola transfert
Ucalegon, tabulata tibi jam tertia fumant,
tu nescis; nam si gradibus trepidatur ab imis,
ultimus ardebit quem tegula sola tuetur
a pluvia, molles ubi reddunt ova columbae.

Juvenal 3, vv. 278–301

Ebrius ac petulans, qui nullum forte cecidit,
dat poenas: noctem patitur lugentis amicum
Pelidae, cubat in faciem, mox deinde supinus.
Ergo non aliter poterit dormire: quibusdam
somnum rixa facit. Sed quamvis improbus annis
atque mero fervens, cavet hunc quem coccina laena
vitari jubet et comitum longissimus ordo,
multum praeterea flammaram et aenea lampas.
Me, quem luna solet deducere vel breve lumen
candelae, cujus dispenso et tempero filum,
contemnit. Miserae cognosce prooemia rixae,
si rixa est ubi tu pulsas, ego vapulo tantum.

Hadrian, fr.3 (Morel)

Animula vagula blandula,
hospes comesque corporis,
quae nunc abibis in loca
pallidula, rigida, nudula,
nec, ut soles, dabis jocos [...]

Lectus erat Codro Procula minor, urceoli sex
ornamentum abaci, nec non et parvolus infra
cantharus, et recubans sub eodem marmore Chiron;
jamque vetus Graecos servabat cista libellos,
et divina opici rodebant carmina mures.
Nil habuit Codrus, quis enim negat? et tamen illud
perdidit infelix totum nihil. Ultimus autem
aerumnae est cumulus quod nudum et frusta rogantem
nemo cibo, nemo hospitio tectoque juvabit.

Stat contra starique jubet: parere necesse est –
nam quid agas cum te furiosus cogat et idem
fortior? "Unde venis?" exclamat. "Cujus aceto,
cujus conche tumes? Quis tecum sectile porrum
sutor et elixi vervecis labra comedit?
Nil mihi respondes? Aut dic aut accipe calcem.
Ede ubi consistas: in qua te quaero proseucha?"
Dicere si temptes aliquid tacitusve recedas,
tantumdem est: feriunt pariter, vadimonia deinde
irati faciunt. Libertas pauperis haec est:
pulsatus rogat et pugnibus concisus adorat
ut liceat paucis cum dentibus inde reverti.